

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 0 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Trst—Genova.

(Politično premišljevanje.)

(Konec.)

Ko bi hotela Nemčija Trst politično prisvojiti si, bi imeli ravno Slovani hudo položje. Dasi so Slovani avstrijski na istih geografskih črtah, kakor ž njim bivajoči Nemci, bi vendar utegnola politična in v obče fizična pomoč Nemčije Slovane zavrniti, jim porabo Trsta zapreti ne s pravico, pač pa s silo in pretvezo, da imajo druge luke za svoj posel. Saj še Madjare bi utegnola Nemčija zavrniti, češ, saj so bližji drugim lukam, kakor je n. pr. res, da Madjari odločujejo zdaj osodo Reke. Slovani avstrijski, ko bi se sami bojevali za Trst, so torej glede na nadaljnji razvoj Velikonemčije in na njeno sedanje postopanje v veliki nevarnosti, in samo kratkovidnost zahipnih lokalno Tržaških interesov zmore z lahko vestjo veseliti se Bismarckove pomoči, kakoršno sedaj Velikonemci v prvi vrsti Trstu obetajo. Mi ne menimo, da je Velikonemčija že blizu izvrševanja svojih benečnih političnih načrtov; ali po vseh drugih analogijah moramo sklepati, da je nova namera glede na Trst prva praktična stopinja tudi do političnih spletk, da ne omenimo škode, ki utegne takoj iz nejednake konkurence Avstriji tudi v narodnogospodarskem oziru nastati. In recimo, da bi Avstrija trčila z Italijo v boji skupaj, bi velikonemška trgovina v Trstu takoj pokazala škodljiv vpliv na avstrijsko pomorsko vojno gibanje, in kdo more po preteklosti absolutno zanikati, da se Italija z Nemčijo zopet ne združi prijateljski, kakor l. 1866! Ali je v tem pogledu nemška postaja v Tržaški luki zares toli nedolžna? Ali je Velikonemčija že komu razodela, da ne bo zahtevala roke, ko se jej mezinec ponudi. Kdo pozna politične in narodnogospodarske načrte, ki se utegnejo združiti z nemško trgovino skozi Trst?

O Irredenti smo svojo sodbo že povedali, da ona se trudi brezuspešno, ker s poitalijančevanjem slovanskega življa in vsled tega s pomočjo narodnostnega principa Trsta nikdar ne pridobi za zjedinjeno Italijo. Trsta si narodi, ki so na to luko navezani, ne dajo nikdar iztrgati. Prej se združijo vsi dotični severni in v obližji nastanjeni narodi, nego dajo Trst Italiji iz rok, in ko bi ga Italija po

naključji priborila, bi se boj ponavljal, dokler bi ne prišel Trst ropet v oblast tistih, ki ga v resnici potrebujejo. Lega Italije pa je taka, da ona najlaže brez Trsta ostane. Tudi drugi narodi po pravici Italiji odgovarjajo, da ima dovolj primorskih mest, več nego njeni sosedje, da nerodnostno načelo za Trst ne velja in da bi se prej vsi razni narodi zjedini v to, naj ima Trst mejnarodno značaj, nego bi postali zavisni od države, ki bi hotela v Trstu služiti jedino svojim samopridnim namenom in izrebovati prav po kramarski druge narode.

V tem in v izredno važnej legi Tržaškega pristanišča tiči velika tolažba za nas Slovence. Mnogo jih je, ki poželjivo obračajo oči na Trst, zatogadelj pa tudi nobeden tega dragocenega plena ne bode brez boja dobil v svoj žep — in dobro se še spominjamo, da je Bismarck sam — in temu ni še dve leti — izrekel se, da ko bi Irredenta ali Italija posegnila po Trstu, bode ondu zadela ob nemškega meča ost. Jednake prijaznosti od strani Italije pa se ima tudi Nemčija nadejati, kadar bode hotela izvajati šovinistični svoj program: „Von der Königsau bis zur Adria!“ Obestranska žarljivost je za sedaj najboljša zaščita.

A le za sedaj. Kako dolgo, tega nihče ne ve. Nevarnost je in ostane še pred našimi durmi. Da se izognemo tej nevarnosti, bilo bi prekoristno zjedinenje vseh Slovencev v jedno upravno celoto in ko bi naši državniki imeli dovolj bistre oči, morali bi z vsemi silami delati na to, da se ta ideja uresniči in tako očvrsti in podpre prvi in naravni jez proti poplavu Irredente. A to bi še ne bilo vse. V slučajih, da so Slovenci osamljeni, bi kijubu svojej zjedinenosti ne mogli ubraniti se pretečim nevarnostim. Treba je pomoči od drugih Slovanov avstrijskih, treba solidarnosti mej vsemi Slovani naše države. Da je ta solidarnost že dejanski oživljena in vkoreninjena, bi že sedaj na vlado vpivala, da se glede Trsta z Nemčijo pogaja v slovanskem ali vsaj Slovanom ne nasprotnem smislu. A solidarnost ta je še danes bolj platoničnega značaja, prizadevati si torej moramo, da bode dejanska in v tej dejanskej solidarnosti moramo potem vsi Slovani, z nami pa tudi vsi pravi Avstrijci vlado dan na dan siliti, da svojo dosedanjo samorilno politiko premeni, po tamošnjih razmerah in na korist avstrijskeje ideji uravna, dokler še ni prepozno.

Vlada bode k temu nespored hočeš-nočeš morala udati se, kajti s tem, da čuva slovenske in slovanske interese ob Adriji, čuva tudi svoje. Ne treba torej drugega nagiba, nego sebičnost. Sebičnost pa je močna strast in ona vlada, ki ima največ sebičnosti, je najboljša. Upajmo, da bode Avstrija tudi še sebična.

Iz državnega zbora nemškega.

Državni zbor nemški je dne 8 t. m. zopet nastopil svoje delo, za njim pride državni svet, ki kako: ponižna vijolica na tihem cvete in potem prideta še zbornici pruskega deželnega zbora. Kdor gleda samo na „quantum“, a ne tudi na „quale“, tistega more veseliti ta „embarras de richesse“ parlamentarnih razprav na Nemškem, v istini pa je nemški parlamentarizem prava sirota.

Mej božičnimi počitnicami državnega zbora si je nemški svet delal kratek čas s tem, da je sklepal in knezu Bismarcku pošiljal „Enttätungsadressen“ zastran glasovanja z dne 15. decembra p. l., s katerim je opozicija v državnem zboru državnemu kancelarju odrekla pomoč za vnanje stvari v podobi 20.000 mark. Omenjali smo že, da je opozicija s tistim glasovanjem le pokazati hotela, da ima tudi parlament svoje dožnosti in svojo voljo, in napaka more torej tčati samo v tem, da ni prilika bila za to ugodna in je že naprej bilo misliti, da se bode rečeno glasovanje dalo obrniti in rabiti za agitacijo proti opoziciji popularnega diplomata in ustanovitelja nemške države. Res so se Bismarckovi najemniki kar največ potrudili, da je ta agitacija napihnila se in hotela biti nekaka „glavno in državna akcija.“ V tem oziru so časopisi dan na dan prinašali toliko smešnega, da smo se živo spominjali nečesa jednega, ki se je godilo tam po letu tudi pri nas, na Notranjskem. Naš vrišč pa je vsaj imel nekaj pomena, ker režiserji so ga bili upohali tik pred notranjsko volitvijo. Ne tako tudi nemški zadnji „Enttätungsturm“. Knez Bismarck bi se sicer po glasovanju z dne 15. decembra veliko ne obotavljal, da bi razdružil državni zbor in razpisal novo volitveno gibanje, toda on dobro vé, da bi imel po volitvi opraviti z enakim parlamentom, kakršen mu je sedaj odveč. Vender se je upalo, da vlada razžene poslance, in iz tega upa zajemala si je moč tudi rečena agitacija, katera je, kakor je sedaj jasno,

LISTEK.

Pripovedovanje očeta Alekseja.

(Ruski spisal J. S. Turgenjev, poslovenil Vrbanov.)

(Dalje.)

— Prišel je na prve počitnice . . . In čudno! Poznal nesem več svojega Jakoba! Postal je dolgočasen in nejevoljen — niti besede nesi spravi iz njega. — Prej je bil jako sramožljiv; — kar koli smo govorili, vselej je zarudel kakor devica . . . Ko je pouzdignil oči, videl si, da ima čisto dušo! — A zdaj ni bilo več tako. Srām ga več ni bilo — a izogibal se je ljudij, kakor volk — in gledal je izpod čela. Prijaznega smehljanja nesi več zapazil na njem — bil je kakor kamen! Začel sem ga popraševati — pa je ali molčal, ali mi pa surovo odgovarjal. Začel sem misliti: pa se saj ni udal pijančevanju — kar Bog obvaruj! ali pa igri s kartami? — morda so ga popačile ženske? Mnogo mladih ljudij popačijo spridene ženske — in v takem velikem mestu, kakor je Moskva; ne manjka slabih

primerov in priložnostij! — Vender nič takega ni bilo. Njegova pijača bila je — kvas in voda; za ženskami se ni oziral — in sploh z ljudmi se ni družil. In kar je še hujše: do mene ni imel več takega zaupanja in do vsega bil je ravnodušen, kakor bi se mu bilo prinajelo. Če sem napeljal govor na znanosti in vseučilišče — vender nesem dobil nobenega pravega odgovora. V cerkev je še vedno hodil — pa se je nekako čudno obnašal: povsod je bil surov in nejevoljen — ravno tako v cerkvi — kakor bi se vsemu posmehoval. Bival je pri meni šest tednov — potem je pa zopet odšel v Moskvo. — Iz Moskve mi je pisal dvakrat — in iz njegovih pisem sem sodil, da je zopet prišel k sebi. Pa predstavite si moje začudenje, milostljivi gospod! Sredi trde zime, malo pred božičem — prišel je nenasdoma domov! — Kako, da si prišel? po kaj? kajti zdaj ni počitnice — Ali si prišel iz Moskve? popraševal sem ga. — Iz Moskve. — A kako . . . kaj pa vseučilišče? — Ali si ga popustil? — Tako je. — Za zmiraj? — Za zmiraj. — Ali si bolen ali kaj, Jakob? — Ne, pa ne vznemirjajte se in ne poprašujte me; če ne, pojdem od tod — in ne

boste me več videli. Jakob mi je rekel, da ni bolen, a jaz sem se prestrašil njegovega obraza! Bil je strašno mračen in nečloveški. — Lica so mu upala, čeljusti izstopile; bila ga je sama kost in koža, govoril je kakor iz soda . . . a oči . . . Moj Bog! Kake so bile te oči? Grozne, divje in gledale so vedno po strani — a jaz nesem mogel gledati vanje; obrvi bile so po strani nagnene . . . Kaj se je bilo zgodilo z mojim ljubeznjivim in tihim sinom? — Razumeti nesem mogel. Pa saj ni prišel ob pamet? — mislil sem. Stikal je okrog, po noči ni spal . . . a včasih stal je v kakem kotu, kakor bil bi okamenel . . . Kako težko mi je bilo! — Grozil mi je, da pojde od doma, če ga ne pustim na miru — saj sem bil vender njegov oče! Poslednja moja nada se je razrušila — a jaz naj bi molčal? — Pri nekej priložnosti začel sem s solzami prositi Jakoba in zaklinjati ga pri spominu njegove matere: povej meni, svojemu očetu po krvi in po duhu, Jakob, kaj je s teboj? — Ne ubijaj me — objasni mi, olehčaj mi srce! Ali si pogubil kako krščansko dušo? tedaj kesaj se! — Nu, ljubi oče, rekel je na mah — (to je bilo po noči) — tvoje besede so mi segle v srce;

prišla prezgodaj, bila torej tudi na to stran po svoje smešne. Značaj jo najbolje to, ker celo pristaši Bismarckovi javno priznavajo, da je dalje zabredla v pismu in v besedi. Nemško politično življenje pa vender-le ima kvar. Dovoljeno, če jih tudi dobro utegne biti, da se pogrešk, k v ga stranka stori, proti njej sami porabi, a demon-trov ti z njim proti idejam, ki so vir vsemu političnemu življenju, kakor je to parlamentarizem, to je in ostane neodpustno.

Tak premolk gotovo ni bil prpraven, da bi bil pomiril nemške parlamentarce, razturjene vsled zadnjih debat pred božjem. Koj v prvih sejah po počitnicah pokazala sta se torej v zbornici nemški ista faktorja, ki sta si zadnja leta v našem boji: na jedat strani knez Bismarck s svojimi absolutističnimi tendencijami, na drugi opozicija, ki tudi pri malih prilikah zastopa in povdarja parlamentarno načelo. In bojna taktika juna je tudi nepremenjena. Bodi prično ali neprično, prilika za ostre besede, za izjave nasprotnih principov pritira se z vso silo od jedne ali druge strani; najsuh-parnišče gradivo se porabi za najburnoše debate, to pa tako, ker se netivo meče mej poslušalstvo brez ovara na to, ali spada k obravnavani stvari ali ne. Vleči je čas h kot, da se protivna faktorja navlašč dražita. Govorilo se je v prvi seji po praznicah o nemških izseljencih, kar se ogasi knez Bismarck s paradoksonom, da je znamenje rastočega blagostanja ako se državljanji izseljujejo. Vsled ostih pušic pa, ki jih je Richter meta v to čudovito trditvev, pomikal se je kancelar v poznejših govorih nazaj in nazaj in nazadnje njegovih kratkih besed ni ostalo družega, nago samo po sebi jasna, od nobenega oporekana istina, da se samo tisti v Ameriko pelje, kdor ima denar za vožajo! In vender je treba celih dveh ur pekoče debate, da se je knezu Bismarcku dokazala njegova prazna trditvev! Brez povoda, kakor z jasnega je kancelar tudi prinesel v tisti seji izjavo oficijalno, da se bode za Nemčijo povišala carina pri žitu, namerava torej, ki jo je pri tisti prici opozicija dobro začela obrirati in slednjic še izjavila, da se tega boja ne plaši, ker zmaga bode njena. V drugi seji bila je zopet v proračunu zahteva, da se za preiskavanje centralne Afrike stroški povišajo od 100 000 na 150 000 tista zatvornica, izza katere je, ko je odmaknena bila, vdaril tok debate, vkupe znešen od vseh strani. Obveljal je predlog, da pride stvar še pred posebno komisijo, a koliko govorniškega boja je bilo pred tem, zlasti mej Bismarckom in Windthorstom! Zopet se je govorilo „de omnibus et ceteris aliis“ s posebno slastjo so se povdarjala protivna mej tem in onim nazorom, to in tisto politiko.

V to temno, malo sadu obetajočo situacijo je pa vender zadnja soboto posijal zopet solinčen žarek, tem dobrodejniši, ker se je toliko časa že skrival za oblaki nemškega parlamenta. Ta dan je prišla v posvete zahteva 180.000 mark za pobražen parnik za gubernerja v Kamerunu. V vseh strankah se je že naprej obetala najlepša sloga, potrjujoča kolonijalno politiko genialnega Bismarcka. Ta seja torej ni bila zanimljiva po konflikth, govorniskih dvobojih, nego po soglasji, ki se je čez dolgo zopet pokazalo mej nemškim parlamentom in državno vlado. Bismarck bil je tudi popolnem objektivni. Rekel je, da o tej stvari nema ničesar novega povedati, toda on tudi ve, da je državni vladi

pri vseh kolonijalno-političnih vprašanjih potreba podpore od narodno zavezanega državnega zbora. „Nikakor ni državni vladi mogoče v taci vprašanjih postopati brez državnega zbora, ukrepajočega po patriotični h čuv-tv h.“ Te besede iz ust kneza Bismarcka so pač tehtne! Sploh je ves njegov prvi govor bil miren in stvaren. Tako željno pričakovana debata o Kamerunu bila bi gladko rešena, da se ni ogasil voditelj središča Windthorst, hvalno govoreč o novi prekomorski politiki, toda tudi opominjajoč, naj se predloga ta poprej pretrese v komisiji, ker utegnejo kolonije potrebovati mnogo pomoči in tako storiti, da se vojska, domača bramba razkropi. „Obdajajo nas sovražniki ali vsaj zavistniki.“ vzklone dr. Windthorst, „in pred vsem je torej potrebno, da Nemčija ohrani svojo koncentrovano moč.“ Takoj na to pa govornika zavrne knez Bismarck s ponosnimi besedami: „obdajajo nas prijatelji!“ In v potrdilo teh besed, ki daleč odmevajo po vsem svetu, narisal je kancelar vso visokopolitično situacijo, kolikor se je tiče Nemčije. Povedal je, da je Nemčija sedaj z vsemi sosedi dobra, v trdnem prijateljstvu, da živi v lepih odnosajh celo s Francijo, kakor že dolgo let ne, češ to je tudi potrebno, ker „tudi za zmagovalca je vojna huda šiba“. Anglija, ki je sedaj sama kraljevala na morji, nema rada, da se je tudi Nemčija napotila preko morja, a to se bode poglelo in ne bode moglo rušiti „davno dobro in zadovoljivo razmerje mej angleško in nemško državo.“ Toda kmalu jo je knez Bismarck zopet zavil na staro pot in spustil celo toče raztaljivih opomenj proti voditeljem opozicije in tako nemalo škodoval svojemu govoru, ki je sicer tako stvaren, velepomenit, vsemu svetu zanimljiv. Proti izročitvi predloga posebni komisiji stopil je kancelar po svoje na noge: on noče, da bi se tako važna stvar po takem zavlekla. — Windthorst skušal je po tem svoj predlog opravičiti, a slednjic ga je umaknil. — Z veliko večino, a tudi po dolgotrajnih in težkih za rešev spravili so prvi čim državne kolonijalne politike pod streho. Da se je ob jednem zadnja soboto zvedelo toliko avtor tativnega o srečnem političnem položaji dandenašnjem, to se hvali in ocenjuje veeridel v dobrem zmislu širom sveta. Zadujo soboto kazal se je knez Bismarck genialnega, nepresežnega zmagovalca in organizatorja; predno si je upal s svojo politiko preko morja, uredil je Evropo tako, da je Nemčija varna, obdana od samih prijateljev. Vse te zasluge pripoznal mu je nemški parlament rad, obljubil mu za v bodoče svojo podporo, znamenje torej, da tudi nemški parlamentarizem vladanja ne zadržuje, ako je pridno in svobodnemu političnemu življenju primerno.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. januarja.

Sedanji Graški župan dr. Kienzl štajerskim Velikonemcem ni po volji. Zato se že agituje proti njemu in dela na to, da se pri bodočej volitvi voli za župana kak bolj energičen in za nemštvo bolj navdušen mož. Dr. Kienzl vsled tega neki namerava izjaviti, da bi ne mogel več vsprejeti volitve županom, ko bi ga tudi volili.

V Brnu na Moravskem bodo kmalu volitve v mestni zbor in začele so se volilne agitacije in shodi. Župan Winterholler, ki je ob jednem svetnik namestništva ne odpustu, imel je na nekem

takem shodu dolg kandidatovski govor. To priložnost je porabil, da je izlil svoj žol nad moravskimi Č. hi. Pravi je svojim vernim pristašem, nemškim volilcem Brnskim, da baš česke šole, katere je mesto prisiljeno ustanovljati, so krive slabega finančnega stanja moravske stolice. Srdil se je, da se z ustanovljenjem českih šol zabranjuje zlasti ubožnejšemu mestnemu prebivalstvu pot do velikega kulturnega jezika. Izjavljal je, da je Moravska nemška dežela, Brno nemško mesto, katero hoče tudi nadalje nemško ostati. Se ve da pri tem ni pomislil, da je na Moravskem po poslednjem ljudsk-m številjenji 71% prebivalstva slovanske narodnosti, in da v Brnu samem je iznej 82.000 prebivalcev nad 40 000 Č. hov, da tedaj Nemci sami gospodujejo le zaradi krivičnega volilnega reda. Pa tudi drugi nemški kandidati so ravno tako povdarjali nemštvo. Jeden volilec je pa nasvetoval, da se vitez Offermann ne postavi več za kandidata, ker je bil t. ko prdržen, da je jedenkrat nasvetoval, da bi se v Brnskem gledališči dvakrat na teden česki igralo.

Konservativni in vladni listi odločno zavračajo zavijače v zaanej kajigi „Das bedrängte Wien“. „Prager Abendblatt“ misli, če Dunaj hoče ostati stolica vse Avstrije, mora dati priložnost vsakemu Avstrijcu katere koli narodnosti, da se bode v njem domačega čutil. S tem se pa nikakor ne ujema upiranje Dunajskega mestnega zbora osnovi česke ljudske šole. Samo tedaj, če bode Dunaj kazal ljubezen vsem avstrijskim narodom, ga bodo vsi čislali in se bode razvel, kakor se mora prestolno mesto. „Son- und Montagszeitung“ pravi, da nesramni ton, v katerem se govori v nemškonarodnih krogih o Č. h, Poljakih in Slovencih, ne more pridobiti Dunaju prijateljstva in naklonjenosti teh narodnosti. To povzdgovanje je najbolj povečalo nasprotje mej nemškimi deželami in Dunajem. Nesramni nemški liberalizem je ponižal avstrijsko stolico v nemško provincijalno mesto. „Grazer Volksblatt“ misli, da je največ Dunajski mestni zbor kriv, da Dunaj propada. V Berolinskem mestnem zboru imajo tudi nasprotniki vlade večino in zato jim ta dela razne zapreke, pa se vender mesto razvija, ker dobro gospodarijo.

Kakor je znano, se je madjaronska stranka na Hrvaškem na vse načine trudila, kako bi porinila stranko prava pri kroni. V to jej je pa zvesto pomagala madjarska vlada, ki bi najraje kar iztrebila vsako samostojno slovansko opozicijo. Zato so se Starčevčeve posvetovali, kako bi se dalo temu črnenju v osam priti in cesarju soročiti pristni in nepopsčeni program svoje stranke. Sklenili so to storiti v posebnej spomenici, katero so poslali na cesarsko kabinetno pisarno v roke cesarju. To spomenico so podpisali vsi poslanci stranke prava. V njej tudi pojasnjujejo in dokazujejo, kako se zatira in izsesava hrvaški narod. — Sabor je vsprejel indemitetno predlogo tudi v specialnej debati.

Vnanje države.

Ruska vlada misli pokriti primanjkljaj 7,760 341 rubljev za leto 1885 z dohodki za odkup km-tov. — Generalni gubernator vzhodne Sibirije Anučin je poklican v Petrograd in imenovan senatorjem. Kdo pride na njegovo mesto, se še nič gotovega ne poroča; nedavno se je govorilo, da general grof Ignatjev. Finančni minister Bunge je za svoje mnogobrojne zasluge imenovan pravim tajnim svetnikom.

Francoska zbornica se je konstitovala. Izvoljeno je prejsnje predsedništvo. Senat je pa volil samo provizorično predsedništvo, ker ni polnošteviljen, kajti 75 senatorjem je volilna doba potekla; potem je pa odložil zborovanje do 29. t. m., da bodo voljeni novi senatorji.

Obnavne mej afriško družbo in Francijo zaradi mej prihodnje kongijske države so neki končane. Nova država bode merila kakih 30.000 štirjaških milj in brojla od 30 do 35 tisoč prebivalcev. Torej ne bode majhna, ampak po obsegu

povem ti resnico! Duše nesem nikake pogubil — a moja propada. — Kako to? — Takole . . . In Jakob je prvokrat uprl oči v me . . . Zdaj je že četrti mesec, začel je . . . Pa pri tej prici mu je odvedal glas — in težko je dihal. — Kaj je že četrti mesec? Govori, ne muči me! — Že četrti mesec je, kar ga vidim. — Koga? — Onega . . . katerega se ne predzmem imenovati po boči. Mene je kar mraz stresel. Kako? rekel sem — ali ti koga vidiš? — Da. — Ali tu zdaj? — Da, tudi. — Kje? — a jaz sam se obrniti nesem upal — govorila sva po tihem. — A kje je? . . . — In z očmi je pokazal . . . tam le, v kotu. — Jaz sem zbral pogum . . . pogledal sem v kot: pa ničesar nesem videl! — Prosim, Jakob, tam ni ničesar. — Ti ne vidiš — a jaz vidim. — Pogledal sem zopet tja, pa zopet nesem videl ničesar. Spomnil sem se starca v gozdu, kateri mu je podelil kostanjček — Kakšen je pa on? vprašal sem ga . . . ali je zelen? — Ne, zelen ni, ampak črn. Jakob je govoril — a zobje so mu šklepetali — pobledel je kakor mrtvec, stiskal se je k meni od strahu; gledal je debelo, kakor bi mu oči hotele skočiti iz glave — zrl je vedno v kot.

— Senca te straši, rekel sem; ta črnota je senca — a ti jo imaš za človeka. — Kako bi to moglo biti. — Vidim ga v oči: gleda me z belim, zdaj uzdiguje roki in kliče — Jakob, Jakob, poskusi moliti, in pokropi se z blagoslovljeno vodo, pa bo vse minulo. Bog bo zopet ustal v tebi, in razkropili se bodo vrati njegovi! — Poskušal sem že, odgovoril mi je, pa nič ne pomaga. Čakaj, čakaj, Jakob, ne obupuj; pokadil te bodem s kadilom, molil bodem zate, in pokropil te bodem z blagoslovljeno vodo. — Jakob je mahnil z roko. — Jaz ne verujem niti v tvoje kadilo, niti v tvojo blagoslovljeno vodo; vse to ničesar ne pomaga. On se nikdar ne loči od mene. Kar je prišel nekega prokletega dne letos k meni — od tega časa je moj stalen gost — in prepoditi ga ni moč. Zapomni ti to oče — ne čudi se mojemu obnašanju in ne muči me. — Kak dan prišel je k tebi? — vprašal sem ga — in prekrizal se. Ali tedaj, ko si mi pisal o dvomljenjih? — Jakob pahnil je mojo roko proč. — Pusti me oče, ne jezi me, da mi ne bode še huje. Ne manjka dosti, pa se sam umorim. — Ne morete si misliti, gospod, kako mi je bilo težko, ko sem to slišal! . . . Še dobro

se spominjam, prejokal sem celo noč. — Mislim sem, s čim sem zaslužil tako jezo božjo?

Izlekel je iz žepa križasti robec, — ter obrisal si je na skrivnem solze.

— Težavno je bilo takrat moje življenje! — nadaljeval je. Mislim sem samo to, da ne bi mi pobegnili — ali pa storil sebi kaj žalega, kar Bog obvaruj! Pazil sem vedno nanj, — in bal sem se govoriti z njim. — Neka polkovnikova udova bila je tedaj naša sosedica — Marta Savišna jej je bilo ime, jaz sem jo jako spoštoval, kajti bila je bistroumna in tih ženska — dasi je bila mlada in lepa; vender sem pogosto zahajal k njej — in ona ni prezirala našega poklica. — Ne vedoč od žalosti in bridkosti, kaj storiti, — sklenil sem, njej povedati vse. — Sprva se je jako prestrašila, in začela je jadikovati, potem se je pa zamislila. — Dolgo je tako sedela in molčala — a potem je hotela videti mojega sina in govoriti z njim. — Jaz sem čutil, da moram izpolniti njeno željo; kajti v tem slučaju ni delovala ženska radovednost — ampak nekaj družega. Prišedši domov, začel sem nagovarjati Jakoba: „pojdi z menoj k gospej polkovnici.“ Branil se je

blizu trikrat toliko, kakor avstro-ogerska monarhija, prebivalec pa tudi ne bode dosti manj imela.

Sir Charles Dilke je na shodu v Kensingtonu izjavil, da bode morda treba **angliško** vnanjo in kolonialno politiko nekoliko premeiniti, da bode bolj prikladna sedanjemu položaju.

Včeraj smo poročili, da sta Kitaj in Japan obrnila se do nemškega, angliškega in severnoameriškega diplomatskega zastopnika, da posredujejo med njima v **korejskih** zadevah. Največje poročilo pa javlja, da sta se že sama med seboj spoznala.

Turški pravosodni minister Hossan F. bini odgovori v London, da se z angliško vlado dogovori o **egiptovskem** vprašanju. Potuje pa ne naravnost, ampak šel je poprej v Berlin, da bode videl, kaka sapa tam vleče. Turčija se vedno boji za svoje vrhovno gospodarstvo ob Nilu in nepenja vse sile, da tega ne izgubi.

„Figaro“ ve povedati več podrobnostij, kako misli novi vojni minister urediti vojevanje na **francosko-kitajskem** bojišču. V januarju f. br. varji in marcu bode vojevanje se vršilo v Tonkingu. Do konca marca se nadejajo Francozi, že pregnati Kitajce iz te dežele, potem bodo pa zasli vse soteske, ki peljejo v Tonking. Ko bode tu vojevanje končano, bode pa lahko polovica čet iz Tonkinga odšla in se pridružila četam pri Kelungu. Potem si bode izbralo vojno povelništvo kak tak kraj na kitajskem obrežju, na katerega bode napad jako vzemiril Kitajce. Ko bode v Tonkingu velika poletna vročina ovrhala vsako vojevanje, bode se na severu Francoz lahko uspešno vojevali. — Kor se poroča iz Sajgona, je brat kamboškega kralja v zvezi s kitajskimi pomorskimi roparji napel selo Sambour, kjer le bila majhna francoska posadka. Francoski poveljnik in več vojakov je ubitih. Francozi so se precej dolgo in h abro b. a. h. Urok tega napada je neki izvajanje pogodbe s Kambožjo. Najbliž pa kitajska vlada tu na skrivnem š uva proti Francozom.

Dopisi.

Iz Gorice 12. januarja [Izv. dop.] (Graf Franc Coronini pred svojimi volilci.) Tako, ko je Coronini objavil svoj poziv tudi v „Soci“, so najskrajnejši Italijani Goriški poskočili in šli naravnost v „Indipendente“ napadat državnega poslanca, katerega so volili poleg Lubov v Gorici tudi slovenski trg. Goriški list „Corriere“ se grofu, kakor Goriškemu nadškofu, ob vsaki priliki dobroika, in zares je graf Coronini tako pohleven, da se pogovarja z osobami, ki imajo pri lahonskem glasilu opraviti. Tako se boji zamere od te strani, da bi iz gole pravicoljubnosti utegol kaj zanemariti, česar bi drugače gotovo ne prezrl. Slovenski listi so imeli že mnogokrat priliko, plemenitega grofa rablo spominjati na dolžnosti in izjave, po katerih so Slovenci tu pa tam pričakovali ugodnejega vedenja njim nasproti. Kljub temu, da je Coronini Italijane imel vedno v čislh, tako, da celo v deželnem zboru kot deželni glavar izimši prvo in zadnjo sejo, govori samo italijanski, kljub temu nagibanju na italijansko stran, ni konečno našel milosti pri lahonskih in neso mu mogli odpustiti, da je svoje vabilo tudi Slovincem naznanil po domačem slovenškem listu. Dopisnik „Independente“ se je tako daleč spozabil, da je nasvetoval, naj volilci nikar ne gredo na shod volilcev, sklican v stare, šinstveno dvorano v Gorici, in isti dopisnik je celo nasvetoval, da naj politično društvo „Unione“ skbi za to, da se ob prihodnjih volitvah Coroninija popusti, češ poslednji naj se dá voliti „v gorah“, za katere tako vrlo skrbi graf Coronini.

z obema rokama in nogama. „Ne pojdem“, rekel je, „nikakor ne! — Kaj pa hočem govoriti z njo?“ — Začel je celo kričati nad menoj. — Vender sem ga nazadnje pregovoril, — zapregel sem sani, peljal sem ga k Marti Savišni, in pustil sem samega z njo, kakor je bilo dogovorjeno. Meni se je samemu čudno zdelo, da je tako naglo bil pripravljen. Kaj je bilo — pogledajmo. Čez tri ali štiri ure vnil se je Jakob. — Nu, vprašal sem ga, — kako ti dopade naša soseda? Ničesar mi ni odgovoril. In zopet sem ga vprašal — Dobra dama je, rekel sem. . . Gotovo se ti ja prikupila? — Da, odgovoril je on, ona ni taka, kakor druge. — Videl sem, da se mu je nekako omečilo srce. — Sklenil sem vprašati ga zopet. . . — Ali je mična? vprašal sem ga. — Pogledal me je jezno Jakob, kakor bi me hotel udariti s palico — in molčal je. Nesem ga hotel dalje nadlegovati; odšel sem iz sobe; a čez jedno uro šel sem zopet k durim, in pogledal sem skozi razpoko. . . Kaj mislite? — spal je moj Jakob! Ležal je na postelji. . . in spal je. Prekrižal sem se nekolikokrat. Gospod Bog, pošlji vse dobro Marti Savišni! Videlo se je, da je umela ona ganiti njegovo srce. (Dalje prih.)

Tudi se je po nemško-židovskih, lahonom vedno uslužnih li-tih te dni brzojavno razglašalo, da bodo Italijani z „Unione“ na čelu pri shodu Coroninija interpelovali.

Včeraj, 11. t. m. je prišlo okolu 200 volilcev poslušat Coroninija, bilo je tudi nekaj Slovincem vmes. Coronini je obširno vsako glavno točko državnozbornskega delovanja po asmi in opravičeval svoje glasovanje. Po oddanem pr. ds. d. a. i. v. ni hotel pristopiti na levico, ker se mu zdi preizključno nemška; on zastopa l. b. e. a. n. a. č. l. i. u. z. n. j. m. i. p. r. z. n. a. v. a. t. u. d. i. n. a. r. o. d. n. o. s. t. i. m. p. o. u. s. t. a. v. i. z. a. g. o. t. o. v. l. j. e. n. e. p. r. a. v. i. c. e. Na tej podstavi je osnoval on svoj klub, ki pa ni mogel biti izključno italijanskega značaja; kajti on zastopa tudi kraje slovenskih volilcev, in tako šteje njegov klub poslance iz raznih krajev, ki hočejo skupno nekako posredovati med levico in desnico, njegov klub je tedaj v središču. Iz te srede je hotel z jezikovno svojo predlogo določiti meje raznim narodnostim glede na rabo jezika. Federalizma se on boji, češ, da imamo vender skupne državne interese — kakor da bi jih federalizem ne priznaval! — pač pa je Coronini za to, da se že podeljena avtonomija vzdrži. Manjšinam pa je jezikovni zakon potreben, da se morejo svobodno gibati pod drugače preveč nevarnimi večinami pojedinih pokrajin. Zakon je potreben, ker minist. rške nar. d. b. e. se z ministerstvi spreminjajo, so torej problematične.

Šolska zadeva mu je preveč nazadnjaška, a obrtni novi zakon ga spominja preveč na srednjeveske uredbe in tako je njegov klub pri raznih določbah jedne in iste postave različno glasoval.

V deželnem zooru Goriškem — pravi — ni prišlo do hudih razporov, tu se še izhaja; tudi je upati, da ostanejo ugodne razmere še zanaprej. Narodnosti te dežele se sporazumeta v drugih poslih, in upanje je, da bodo tudi v narodnostnem oziru priznanašli druga drugej. On vsaj je zato, in kot izvoljenec 6 slovenskih trgov, želi mirnega postopanja obeh narodnosti v toliko večji meri.

S temi potezami smo nekako označili pojasnila in načela Coroninijeva. Italijanske poslušalce so mej govorom zbadale pomirjive in spravljive besede poslanca, ko je dovršil svoj govor, ni bilo ne ploskanja, ne mimranje. Interpelacije so torej izostale, nemara zato, ker je Coronini menda, kolikor toliko prepričevalno govoril. Sicer pa, je znan slučaj Italijanov, ki so junaki bolj z besedo, nego v dejanji, in kdo ve, kako bodo zdaj po listh Coroninija napadali. Ne odpuste mu, da se ni postavil absolutno na stališče radikalnih zahtev italijanskih progresistov, ki Slovence na Goriškem popolnem prezirajo. Saj govore „o naši deželi“, kakor da bi ne bilo nobenega Slovence tukaj. Italijani so ob tej priliki menda pričakovali kak h. u. s. l. u. g. o. d. s. l. o. v. e. n. s. k. e. s. t. r. a. n. i. pa ta nada jim je izpadetela. Sicer bo graf Coronini imel vedno hudo stališče pri Italijanih, naj se jim skuša prikupiti, kakor le more, ker tukaj imamo lahone, ki ne poznajo nobene meje več v svojih zahtevah in željah. Nemara da bo doživel Coronini še britkih skušenj z vedenjem, s katerim ne pripada odločno k nobeni stranki. Morda sprevidi, da politično in parlamentarno postopanje od slučaja do slučaja ne privede do cilja, kateri je njemu na srcu. S tem pa, da v pojedinih slučajih neče svoje volje podvreči, ostane bolj ali manj osamljen za najvišje cilje in spravlja v nevarnost ravno to, po čemer hrepeni in pri čemer bi z odločnim postopanjem dobil tudi pri drugih največje podpore.

Veseli nas pa, da se ni dal terorizovati od one stranke, ki mu je šla za usluge, katere jej je doslej skazoval, krivico delat v Tržaško glasilu. Ou je očitno pevedal in Italijane na shodu poučil, da v Gorici imajo tudi Slovenci svoje pravice. Naj si zapomni to laška gospoda!

Od slovenske meje meseca januarja. (Za Resnico in pravico, ali Bog nam daj novo leto!) Resnica oči kolje! dé pregovor. Nič zato: mi hočemo vender pojasniti svoj položaj, razskriti neznosne naše razmere. Osmo zapoved tega ne zabranjuje; iz važnih uzrokov to dovoljuje: če gre za občo korist, ali pa zato, da se odvrne velika škoda. V naši občini živi mož, žid ni, krščen je, Kličjejo ga za Matijo (Božji dar), a bolje bi mu pristojalo ime: Alcibijad (despot, tirau), ali pa Jeremija (Božja strela). Nu, pa kaj se če; saj tudi svet se imenuje tako, ker ni svet. Krvi je slovenske, od tam dol ne hrvatekjej meji. — Čudna prikazen!

V svojem okrogu je vsemogočen. Gora Ida je bila magnetna; vsled tega je ovčarja Magna tako privlačevala, da se ni mogel ganiti z mesta. Naš mož

je tudi tak živ magnetovec: naši ovčarji se ne morejo več zganiti vsled njegove privlačnosti. Njegova duša je mnogo pričujoča; on je oblak, iz katerega se večsi prikaže blisk v podobi modre luči in temne pojobe. A kmalu se razkadi vse v prazen nič! Njegova oseba je solnce, ki ima v časih neko pa-sonce okrog sebe. Od tod govori v dvovidenji! A to spada v mistiko; za to nič več o tem. Mož je velike postave, obširne glave. V njej je prostora mnogim naklepom; a ni ga razuma o 7. zapovedi in o 3. v nebo vpjočem grehu. Kaj to: cerkvene srajce in plašči, ki jih da časi napraviti, ga rešijo vsih teh sitnostij. Čemu torej ta otročji strah! Dajmo, sevalčimo — kaj to! Bla je dražba Praškemu židu na korist. A Matija dé: čemu bi žid dobil, kar t. č. e. nam. Gré odpravi z zvijačo one, ki so bili namenjeni k dražbi češ: jaz kupim tako vso reč za majhino ceno. Mislim tu vse govore, ki so bili nastali, da so videli Matijo nekaj tčati pri svojih kupčijskih knjigah Loma, ko je v resnici bil v mestu, potlej odstopim M—ovi ženi vse za tisto majhino kupnino. Ia res odstopili so drugi zaradi tega od dražbe. Vse blago je bilo vrednosti 400 gld.; Matija pa ga dobi za 55 gld. po zvijači. A ko mu ponudijo 55 gld., kakor je bilo določeno, zapše mož na mizo s kredo 400 gld., ako hočeš imeti krave.

Rs je pustil mož to blago, kakor je bilo govorjeno, ali žalbože, za tri dni po dražbi. V mraku pa pridejo njegovi sužnji, ter odpeljejo dve kravi iz hleva omenjenega M.—a. In M. se ne more zganiti, ker je Matija tako zelo privlačen! Strela ima v sebi elektriko — privlačno silo! Matija je tudi župan — po volji sužnjev! V svojem uradu je samosilnik. Kar reče, to mora veljati! Ob inski red je njemu smola, če mu stoji na potu! Sužnji morajo voliti tiste, ki jih on narekuje; obsedeti, če on reče, ustati, če on veli. Da je glasovanje njim v škodo, o tem ne vedo, ali pa ne smejo vedeti! Kdor mu ne glasuje po volji — in je njemu v pesteh, tega kliče tretjega dne pred sodnjo: Plačaj, kar si dolžan! (Tuti pri sodnji mož ne more zatajiti svojega značaja: „Česar posoda v sebi preveč ima, to iz nje kipi, iz nje vrvra). — Včasih ni seje po 7 mesecev nič! — Vsi pa vender še neso — hvala Bogu! — pod njegovim klobukom, četudi se rad pobaha: „Po naši bodele piščali, Vi tički! za naprej plesali!“ —

Vsled tega podajajo se večkrat pritožbe do glavarstva, ki jih navadno rešuje ugodno: Ne vseh! Že 14. januarja l. l. je bila vlozena pri glavarstvu pritožba zaradi mnogih nepostavnostij v občini; 5. junija je bilo glavarstvo opozorjeno, ali je juni peti mesec v letu (od januarja počeni): Nič, to ni še nič! Čudno! Pa ne, da bi se bali Matije! — Matija misli biti tudi še dalje župan! Le reci mu kaj, boš pa čul: „Dokler je ta nos tu — in tu ti pokaže patetično samega sebe — ne bo pri nas drugega župana.“ In res: zdi se, da ne bo še kmalu drugače. Imeli smo nove volitve. V prvem razredu smo spravili še nekaj razumoh mož mej izvoljene; v II. in III. je zmagal se ve da Matija! Kaj njemu §§. 8. in 17. čb. reda: mi smo mi! Vložili smo priziv na višjo oblast; a ničesar ni nazaj. Ni vrag! da bi se privlačnost tako daleč raztezala doli za našo reko! Maj maraku to. In vender!

Matija je tudi poslanec! Saj je Poncij Pilat tudi prišel v Vero: Se ve, takratne politike volilnega odbora si ne moremo raztolmačiti. Kako da je mogel in moral priporočati tega kandidata! Ali ima Matija morda res belo obleko, kakor so jo imeli nekaj rimski kandidati — ki so se ponujali v kako dostojanstvo? Disciplina — pravice, — volilna disciplina: treba, da se podredite, udaste zaradi višjih ozirrov? Dobro, a mi pravimo, volilni odbor naj ne vsiljuje takih kandidatov, katerih ne moremo voliti brez — samomora! Naj nas ne sili, da bi sami sebi nastavili nož na grlo!

Nu s kratka: Matija J. je bil voljen! Podali smo bili potlej protest zoper to volitev: dokazali, da je mamon veliko uplival na volitev — glasovi so se kupovali po 3—5 gld.; dokazali smo biti, da so takrat volili tudi taki, ki neso imeli volilne pravice! Zastonj! In zdaj Matija krčmari, — dere kozličje in — župani in prvakuje in — poslančuje!

In njegove junaške, viteške prsi diči križec za zasluge — oj, bridke ti tuge! Čudo, da ga neso deli za barona — takega on bi želel — lona! Oj, ti nesveti svetniki!

Dosti! Iz tega vidite, da se tudi pri nas nekam čudno deli — pravica. Hoteli smo to povedati

